

ПРАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Херсонський інститут

МАУП

Кафедра фундаментальних дисциплін

Затверджую:
Директор Херсонського інституту
Світлана Петричук
"25" серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Фундаментальних дисциплін
Протокол № 1 від 25.08. 2025 р.
Завідувач кафедри

Марина Богомолова

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

спеціальності:

С4 Психологія
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

перший (бакалаврський)
(назва освітнього рівня)

освітньої програми:

«ПСИХОЛОГІЯ»
(назва освітньої програми)

ХЕРСОН.МАУП, 2025

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Богомолова Марина Юріївна - Професор кафедри фундаментальних дисциплін
завідувач кафедри фундаментальних дисциплін

Викладач:

Богомолова Марина Юріївна - Професор кафедри фундаментальних дисциплін
завідувач кафедри фундаментальних дисциплін

Силабус розглянуто на засіданні кафедри психології та соціально-гуманітарних наук
Протокол №1 від «25» серпня 2025 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Психологія особистості
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредита / 120 год. Лекції : 20 Семінарські заняття: 32 Самостійна робота студентів: 68
Терміни вивчення дисципліни	5 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Богомоллова Марина Юріївна	
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	
Посада	Професор кафедри фундаментальних дисциплін завідувач кафедри фундаментальних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	OK11 Загальна психологія OK16 Вікова психологія та педагогіка OK18 Психологія особистості OK 19 Курсова робота з психології особистості OK20 Соціальна психологія та соціологія OK23 Диференціальна психологія
Напрями наукових досліджень	Соціально-психологічна адаптація, механізми адаптації, психологічний тренінг
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://surl.li/pstejn

Анотація курсу. Вивчення навчальної дисципліни «Психологія особистості» розкриває наукові підходи, принципи, концепції дослідження особистості, які значною мірою поглиблюють розуміння природи, поведінки, властивостей особистості.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є індивідуальні властивості та вікові відмінності розвитку особистості.

Метою курсу: є формування в студентів розуміння психології індивідуальних, типологічних та групових відмінностей особистості, засвоєння студентами знань щодо вікових особливостей формування особистості, врахування потенційних, вікових, індивідуальних психологічних особливостей особистості.

Завдання навчальної дисципліни: розкриття основних законів та закономірностей психічного розвитку особистості, засвоєння студентами знань щодо вікових особливостей розвитку особистості; знань про періодизацію психічного розвитку, ознайомлення студентів із віковими та індивідуальними особливостями особистості, засвоєння знань про наукові методи вивчення вікових особливостей.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Психологія особистості» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких дисциплін: «Загальна психологія», «Практикум з загальної психології», «Вікова психологія та педагогіка», «Експериментальна психологія», «Психодіагностика».

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та вміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Психологія особистості», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь: «Диференціальна психологія», «Конфліктологія», «Патопсихологія».

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Психологія», а саме:

Програмні компетентності

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. СК12. Здатність до розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот. СК14. Здатність до розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот.
Результати навчання	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

	ПР11 Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни). ПР16 Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР20 Презентувати та обґрунтовувати детермінізм і гіпотези щодо появи та розвитку соціально-психологічних явищ.
--	---

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
5 семестр					Методи навчання: навчальна лекція; бесіда; дискусія; аналітичний; синтетичний; практичний, пояснювально-ілюстративний методи; метод проблемного викладу; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; опрацювання дискусійних питань; інноваційні методи навчання (компетентнісний; дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий; метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Змістовний модуль 1. Основні підходи до вивчення особистості в психології					
Тема 1.	Психологія особистості як наукова дисципліна	2	4	8	
Тема 2.	Концепції особистості	2	4	8	
Тема 3.	Диспозиційний напрям у психології особистості	2	4	8	
Тема 4.	Когнітивний підхід до особистості	2	4	8	
Тема 5.	Гуманістичний напрям у психології особистості	2	4	8	
Змістовий модуль 2 Психологічна характеристика особистості					
Тема 6-7	Індивідуально-психологічні властивості особистості	4	4	10	
Тема 8-9	Соціально-психологічна характеристика особистості	4	4	10	
Тема 10.	Розвиток та формування особистості	2	4	8	
Модульна контрольна робота					
Всього:		20	32	68	
Форма контролю: екзамен					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Психологія особистості» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкового контролю.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями для завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і

виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступи з основного питання;
- усні доповіді;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий .

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Поточний контроль знань	Модульна контрольна робота	Екзамен	Загальний бал
40, з них	20	40	100
Семінарські заняття 32			
Самостійна робота 8			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Психологія особистості» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Психологія особистості»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (A) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);
- оцінка «добре» (B) ставиться за виконання 80% усіх завдань;
- оцінка «добре» (C) ставиться за виконання 70% усіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- «A» – 18-20 балів;
- «B» – 16-17 балів;
- «C» – 14-15 балів;
- «D» – 12-13 балів.
- «E» – 10-11 балів;
- «FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Психологія особистості» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль у вигляді екзамену складається з двох складових:

- стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;
- екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені.

Рекомендований розмір стартової складової дорівнює 60 балів, екзаменаційної складової – 40 балів.

Мінімальна сума, за якою екзамен вважається складеним – 25 балів.

Стартові бали формуються як сума рейтингових балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю балів.

Після оцінювання відповідей здобувача на екзамені (виконання екзаменаційної роботи) викладач підсумовує стартові бали та бали за екзамен, зводить до рейтингової оцінки та переводить до оцінок за академічною шкалою.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має

власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачами освіти за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з навчальної дисципліни. Самостійна робота з кожної теми за робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в діапазоні від 0 до 8 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Можлива максимальна оцінка виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
8	8	5	3	0

Самостійна робота включає: поточний контроль на основі виконання практичних або лабораторних робіт; поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання, повідомлення, доповіді тощо (на практичних або семінарських заняттях); індивідуальний або колективний проект; вирішення ситуаційних завдань.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
68 – 74	D	
60 – 67	E	задовільно
35 – 59	FX	
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «психологія особистості» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Психологія особистості» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порухами академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації.

Основні:

1. Кісіль З. Р., Швець Д. В. Мотивація діяльності людини: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 154 с
2. Мітіна С. В. Психологія особистості: навч.-метод. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 274 с.
3. Москалець В. П. Психологія особистості. Підручник, 3 вид. перероб. Доповн. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
4. Москалець В. П. Психологія особистості. Підручник, 2-ге вид. перероб. Доповн. Київ-Івано-Франківськ: Видавництво "Нова Зоря", 2020. 436 с.
5. Психологічна підтримка та супровід дорослих і дітей у кризових ситуаціях: практикум упорядники Браницька Т.Р., Матохнюк Л.О., Шпортун О.М. – Вінниця: Вид-во КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», 2022. 131 с.

Додаткова:

1. Католик Г. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с.
2. Католик Г. Психологія Я дитячого практичного психолога. Львів: Видавнича спілка, 2020.
3. Кацавець Р. С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ: Алерта. 2021. 134 с.
4. Крюкова М. А., Лісовенко А. Ф. Практикум з психотерапії та психокорекції: навчально методичні рекомендації (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня магістра факультету психології, політології та соціології) кафедра психології НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2020. 40 с.
5. Матвійчук Т. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології. Львів: Видавець Марченко Т., 2021.
6. Руденко Л. А. Основи психології та педагогіки: навч. посібник. Львів: ЛДУ БЖД, 2020. 146 с.
7. Nerubasska Alla, Maksymchuk Borys. The Demarkation of Creativity, Talent and Genius in Humans: a Systemic Aspect / Postmodern Openings, Vol. 11 , N 2. (2020), pp. 240-255. (WoS) (июнь) www.lumenpublishing.com/journals Postmodern Openings Journal - LUMEN Publishing House, Iasi, Romania (WoS)

8. Nerubasska Alla, Kostiantyn Palshkov, Maksymchuk Borys. A Systemsc Philosophical Analysis Of The Contemporary Society and the Human: New Potential. // Postmodern Openings, Vol. 11 (4). (2020), pp. 275-292. (WoS)
9. Nerubasska Alla and orthe. Sistem-Parametric Analysis of a Creative Person: New Facets of Comprehension . Postmodern Openings, Vol. 13 (1Sup1), 2022, p.p. 254-266
10. Нерубаська А. О. Системне моделювання буття особистості на прикладі української філософії. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. Вип. № 23. 2019. С. 74 – 81.
11. Нерубаська А. О. Концепт, структура і субстрат у біфуркаційній моделі особистості. Вісник Львівського університету. Серія філософські науки, Вип. № 23. 2019. С. 92 – 101. <https://doi.org/10.30970/2078-6999-2019-23-12>.

Інформаційні ресурси:

1. Виховання. URL: <http://osvita.ua/school/psychology/>
2. Найкращі он-лайн курси України та світу. URL: <https://prometheus.org.ua/>
3. Самовиховання та саморозвиток. URL: <http://www.meta-ukraine.com>
4. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірок [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.twirpx.com>.
5. Directory of Open Access Books [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.doabooks.org>
6. www.nbuv.gov.ua/ Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського